

TIESNEŠU DISCIPLINĀRKOLĒĢIJAS LĒMUMS

Rīgā 2024. gada 5. aprīlī

Tiesnešu disciplinārkolēģija šādā sastāvā:
sēdes priekšsēdētājs Valerijs Maksimovs,
kolēģijas locekļi Ilze Andruškina, Līga Baltmane-Zepa, Kaspars Berķis, Lelde Grauda,
Līvija Slica, Aivars Uminskis, Kristīne Vanaga,
piedaloties Administratīvās apgabaltiesas tiesnesei Karīnai Krastiņai, tieslietu ministres
pilnvarotajai pārstāvei Aigai Kalniņai,
izskatīja disciplinārlietu, kas ar Augstākās tiesas priekšsēdētāja Aigara Strupiša
2024. gada 7. marta lēmumu ierosināta pret Administratīvās apgabaltiesas tiesnesi Karīnu
Krastiņu par rupju nolaidību lietas izskatīšanā.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Augstākās tiesas priekšsēdētāja A. Strupiša 2024. gada 7. marta lēmumu, pamatojoties uz Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 1. panta pirmās daļas 2. punktu, 3. panta pirmās daļas 1. punktu, ierosināta disciplinārlieta pret Administratīvās apgabaltiesas tiesnesi K. Krastiņu par rupju nolaidību lietas izskatīšanas laikā. Lēmumā norādīti turpmāk minētie apstākļi.

[1.1] Augstākajā tiesā 2023. gada 14. decembrī saņemta zvērināta advokāta sūdzība par Administratīvās apgabaltiesas tiesneses K. Krastiņas rīcību, izskatot administratīvo lietu Nr. [..] pēc akciju sabiedrības [..] un akciju sabiedrības [..] pieteikumiem par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas lēmumu atcelšanu.

2021. gada 15. decembra tiesas sēdē tiesa noteica, ka lēmumu par prejudiciālo jautājumu uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai un tiesvedības apturēšanu pieņems līdz 2022. gada 23. martam. Savukārt kopš 2022. gada 11. marta līdz zvērināta advokāta sūdzības iesniegšanai nolēmuma sastādīšanas termiņš tika pagarināts 25 reizes un lēmums par prejudiciālo jautājumu uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai un tiesvedības apturēšanu joprojām nav pieņemts. Tādējādi tiesneses K. Krastiņas bezdarbībā ir saskatāmas Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 1. panta pirmajā daļā minētā pārkāpuma pazīmes par rupju nolaidību tiesneses darbā.

[1.2] Paskaidrojumā Augstākās tiesas priekšsēdētājam tiesnese K. Krastiņa norādījusi, ka piekrīt sūdzībā norādītajiem faktiskajiem apstākļiem.

Nolēmuma sastādīšanas termiņa pagarinājumi bija saistīti: 1) ar lietas sarežģītību (lietas izskatīšanai ir nepieciešams iedziļināties ekonomiskajos jautājumos, bija jāpēta tiesu prakse prejudiciālo jautājumu uzdošanā Eiropas Savienības Tiesai); 2) ar darba noslodzi, tai skaitā lietās, kuras saskaņā ar speciālajiem likumiem Administratīvā apgabaltiesa izskata kā pirmās instances tiesa un kuras ir izskatāmas paātrinātā kārtībā; 3) ar tiesneses vairākkārtēju darbnespēju.

Vienlaikus tiesnese norādījusi, ka procesa dalībnieku tiesības uz lietas izskatīšanu

saprātīgā termiņā konkrētajā lietā bija atbilstoši jārespektē.

[1.3] Izvērtējot apstākļus un tiesneses K. Krastiņas paskaidrojumus, Augstākās tiesas priekšsēdētājs A. Strupišs konstatējis, ka tiesnese, vairākkārt piemērojot Administratīvā procesa likuma 286. panta ceturto daļu par lēmuma sastādīšanas termiņu, administratīvajā lietā nav ievērojusi administratīvā procesa dalībnieku tiesības uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā.

No Administratīvā procesa likuma 286. panta ceturtais daļas izriet, ka lēmuma sastādīšanas termiņa pagarinājums izmantojams izņēmuma gadījumos un tas nevar tikt izmantots neierobežoti, turklāt tiesību norma jau ietver konkrētu termiņu, kādā nolēmums jāpasastāda.

Ievērojot to, ka nolēmuma sastādīšanas termiņš tika pagarināts vairākkārt, kopā sasniedzot divu gadu termiņu, lēmums pieņemts tikai 2024. gada 3. janvārī, tas uzskatāms par būtisku lietas izskatīšanas termiņa pārkāpumu arī apstākļos, kad tika apsvērts pietiekami komplicēts jautājums par prejudiciālā jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai.

Tādējādi tiesnese K. Krastiņa pieļāvusi rupju nolaidību lietas izskatīšanas laikā.

[2] Tiesnešu disciplinārkolēģijas sēdē tieslietu ministres pilnvarotā pārstāve A. Kalniņa norādīja, ka, ņemot vērā Augstākās tiesas priekšsēdētāja lēmumā norādītos apstākļus, uzskata, ka disciplinārlieta ierosināta pamatoti. Iepriekš par tiesnesi K. Krastiņu pamatotas sūdzības nav bijušas.

Tiesnese K. Krastiņa uzturēja rakstveida paskaidrojumā norādītos apstākļus un papildus paskaidroja, ka, lai gan viņai ir bijusi paaugstināta darba slodze un sešas nedēļas viņa bijusi darbnespējīga, konkrētajā administratīvajā lietā viņa nav ievērojusi procesa dalībnieku tiesības uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā.

Motīvu daļa

[3] Pārbaudījusi Augstākās tiesas priekšsēdētāja A. Strupiša 2024. gada 7. marta lēmumā norādītos apstākļus, uzklauzījusi tiesneses paskaidrojumus un tieslietu ministres pilnvarotās pārstāves viedokli, Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka disciplinārlieta par lietas izskatīšanā pieļautu rupju nolaidību ierosināta pamatoti.

[4] Administratīvā procesa likuma 286. panta ceturtais daļa noteic, ka izņēmuma gadījumā, ja tiesa atzīst, ka konkrētajā tiesas sēdē (vai dienā, kad jautājums izskatāms rakstveida procesa kārtībā) nav iespējams taisīt lēmuma rezolutīvo daļu, tā procesa dalībniekiem paziņo datumu tuvāko 14 dienu laikā, kad lēmums būs sastādīts un pieejams e-lietas portālā.

Savukārt atbilstoši Administratīvā procesa likuma 103. panta otrajai daļai tiesa administratīvajā procesā, pildot savus pienākumus, pati objektīvi noskaidro lietas apstākļus un dod tiem juridisku vērtējumu, izskatot lietu saprātīgā termiņā.

Tiesnešu disciplinārkolēģija norāda, ka Administratīvā procesa likuma 286. panta ceturtajā daļā noteiktais termiņš nolēmuma sastādīšanai jāpiemēro, ievērojot saprātīgu tiesību normu piemērošanas principu.

Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. pants noteic, ka ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Jēdziens

„aizstāvēt tiesības” Satversmes 92. panta izpratnē nozīmē nevis tiesības uz neierobežoti ilgu tiesas procesu, bet, gluži otrādi, tiesības uz procesu, kuram saprātīgā laikā jānoslēdzas ar spēkā stājušos spriedumu (*Satversmes tiesas 2010. gada 17. maija sprieduma lietā Nr. [2009-93-01](#) 12.2. punkts*). Tādējādi tiesības uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā ir viens no tiesību uz taisnīgu tiesu pamatelementiem, ko aizsargā Satversmes 92. pants. Ar lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā tiek nodrošināta arī tiesiskā stabilitāte un noteiktība.

Arī likuma „Par tiesu varu” 3. panta otrā daļa noteic, ka katrai personai ir garantētas tiesības, lai uz pilnīgas līdztiesības pamata, atklāti izskatot lietu neatkarīgā un objektīvā tiesā, tiktu noteiktas šīs personas tiesības un pienākumi vai pret to vērstās apsūdzības pamatotība, ievērojot visas taisnīguma prasības.

[5] Tiesnešu disciplinārkolēģija konstatē, ka pēc 2022. gada 26. maija, atsaucoties tostarp uz Administratīvā procesa likuma 286. panta ceturto daļu, administratīvajā lietā Nr. A43004420 daudzkārt tika pagarināts rakstveida lēmuma sastādīšanas termiņš un tikai 2024. gada 3. janvārī pieņemts lēmums par prejudiciālo jautājumu uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai un tiesvedības apturēšanu lietā. No minētā izriet, ka nolēmuma sastādīšanas termiņa kopējais pagarinājuma periods bija ilgāks nekā viens gads un septiņi mēneši.

Disciplinārlietā ir svarīgi izvērtēt katru pārkāpumu atsevišķi, noskaidrot tā cēloņus un iespējamās sekas, vainīgās personas rīcības motīvus un attieksmi pret izdarīto. Iespējams, ka var būt gadījumi, kad nolēmuma sagatavošanas termiņa pārkāpums nav bijis atkarīgs tieši no tiesneša rīcības vai arī ir bijuši nejauši vai netipiski apstākļi, kas ietekmējuši nolēmuma sagatavošanas termiņu. Tāpat svarīga ir tiesneša konkrētā rīcība, analizējot izdarīto pārkāpumu un novēršot tā iespējamās negatīvās sekas (*Disciplinārtiesas 2021. gada 21. janvāra lēmuma lietā Nr. [DT-1/2021](#) 11. punkts*).

Tādi apstākļi kā jaunu neprognozējamu vai paātrinātā kārtībā izlemjamu lietu nonākšana tiesnesim izskatīšanā pieder pie tiesneša darba rakstura. Citiem vārdiem, tiesnesim jārēķinās, ka viņam regulāri tiks nodotas izskatīšanai jaunas lietas, un jāspēj savu darbu organizēt atbilstoši šādai dinamikai, lai lietas tiktu izskatītas kvalitatīvi un vienlaicīgi arī pienācīgā, tiesiskai valstij atbilstošā procesā (*Disciplinārtiesas 2021. gada 7. jūnija lēmuma lietā Nr. [DT-4/2021](#) 11. punkts*).

Tiesneses K. Krastiņas paskaidrojumā norādītie apstākļi (darba noslodze lietās, kuras viņa izskata specializācijas kārtībā, vai cita tiesneša referenta lietās) nav saistīti ar nejaušiem vai netipiskiem apstākļiem, tādējādi nepastāvēja objektīvi iemesli nolēmuma pieņemības ilgstošam kavējumam.

[6] Atbilstoši Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 7. panta piektajai daļai, uzliekot disciplinārsodu, Tiesnešu disciplinārkolēģija ņem vērā disciplinārā pārkāpuma raksturu, tā sekas, tiesneses vainas pakāpi nodarījumā, ziņas, kas raksturo viņas personību un iepriekšējo darbību tiesneses amatā.

Nolēmuma sastādīšanas termiņa ilgstoša kavēšana mazina tiesas darbības efektivitāti un nodara kaitējumu personas tiesībām uz lietas iztiesāšanu tiesā likumā noteiktajā procesuālajā kārtībā saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” 1. panta ceturto daļu, kā arī negatīvi ietekmē tiesas tēlu, iedragā sabiedrības uzticību tiesai.

Tādējādi tiesneses pārkāpums atzīstams par smagu.

Vienlaikus izvērtējot pārkāpuma raksturu, Tiesnešu disciplinārkolēģija ņem vērā, ka lēmums bija jāstāda par pietiekami komplicētu jautājumu par prejudiciālā jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai un to, ka tiesnese strādāja paaugstinātas darba slodzes apstākļos, piedalījās administratīvajās lietās, kuras izskatāmas paātrinātā kārtībā, kā arī kopumā sešas nedēļas atradās darbnespējā.

Tiesnese K. Krastiņa tiesneša amatā iecelta 2005. gada 14. aprīlī. Ilgstošā darba stāža laikā pamatotas sūdzības par tiesneses darbu nav bijušas. 2020. gada 24. janvārī Tiesnešu kvalifikācijas kolēģija veica tiesneses profesionālās darbības novērtēšanu, sniedzot pozitīvu atzinumu bez ieteikumiem.

Tiesnese K. Krastiņa atzina savu vainu nepietiekošā darba organizācijā.

Ievērojot minēto, Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka tiesnesei K. Krastiņai uzliekams disciplinārsods – rājiens.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 1. panta pirmās daļas 2. punktu, 7. panta otrās daļas 1. punktu un ceturtais daļas 2. punktu, 11.¹ panta pirmo daļu, Tiesnešu disciplinārkolēģija

nolēma

Administratīvās apgabaltiesas tiesnesei Karinai Krastiņai uzlikt disciplinārsodu – rājiens.

Lēmumu tiesnesis var pārsūdzēt Disciplinārtiesā septiņu dienu laikā no lēmuma saņemšanas dienas.

Sēdes priekšsēdētājs

V. Maksimovs

Kolēģijas locekļi

I. Andruškina

L. Baltmane-Zepa

K. Berķis

L. Grauda

L. Slica

A. Uminskis

K. Vanaga